
Shivamahima and Stuti

शिवमहिमा अेवं स्तुतिः

Document Information

Text title : shivamahimAevaMstutiH

File name : shivamahimAevaMstutiH.itx

Category : shiva

Location : doc_shiva

Proofread by : Ganesh Kandu kanduganesh at gmail.com

Description/comments : From Shivastotraratnakara, Gita press

Latest update : October 1, 2018

Send corrections to : sanskrit@cheerful.com

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

December 17, 2022

sanskritdocuments.org

Shivamahima and Stuti

શિવમહિમા એવં સ્તુતિ:

એકો હિ રુદ્રો ન દ્વિતીયાય તસ્થુર્ય ઇમાલ્લોકાનીશત ઇશનીભિઃ ।
જો અપની સ્વરૂપભૂત વિવિધ શાસન-શક્તિયોદ્ધારા ઇન સબ લોકોંપર
શાસન કરતા હૈ, વહ રુદ્ર એક હી હૈ, (ઇસીલિયે વિદ્વાન પુરુષોંને
જગતૂકે કારણકા નિશ્ચય કરતે સમય દૂસરેકા આશ્રય નહીં લિયા,)

પ્રત્યહ જનાંસ્તિષ્ઠતિ સંયુકોયાન્તકાલે
સંસૃજ્ય વિશ્વા ભુવનાનિ ગોપાઃ ॥

વહ પરમાત્મા સમસ્ત જીવોંકે ભીતર સ્થિત હો રહા હૈ । સમ્પૂર્ણ લોકોંકી
રચના કરકે ઉનકો રક્ષા કરનેવાલા પરમેશ્વર, પ્રલયકાલમેં ઇન
સબકો સમેટ લેતા હૈ ।

યો દેવાનાં પ્રભવશ્ચોદ્ભવશ્ચ
વિશ્વાધિપો રુદ્રો મહર્ષિઃ ।

જો રુદ્ર ઇન્દ્રાદિ દેવતાઓંકી ઉત્પત્તિકા હેતુ ઔર વૃદ્ધિકા હેતુ હૈ તથા
(જો) સબકા અધિપતિ (ઔર) મહાન જ્ઞાની (સર્વજ્ઞ) હૈ,

હિરણ્યગર્ભ જનયામાસ પૂર્વ
સ નો બુદ્ધ્યા શુભયા સંયુનક્તુ ॥

(જિસને) પહલે હિરણ્યગર્ભકો ઉત્પન્ન કિયા થા, વહ પરમદેવ પરમેશ્વર
હમલોગોંકો શુભ બુદ્ધિસે સંયુક્ત કરે ।

યા તે રુદ્ર શિવા તનૂરઘોરાપાપકાશિની ।
તથા નસ્તનુવા શન્તમયા ગિરિશન્તાભિયાકશીહિ ॥

તતઃ પરં બ્રહ્મપરં બૃહન્તં
હે રુદ્રદેવ! તેરી જો ભયાનકતાસે શૂન્ય (સૌમ્ય) પુણ્યસે પ્રકાશિત
હોનેવાલી (તથા) કલ્યાણમયી મૂર્તિ હૈ, હે પર્વતપર રહકર સુખકા
વિસ્તાર કરનેવાલે શિવ! ઉસ પરમ શાન્ત મૂર્તિસે (તૂ કૃપા કરકે)

डमलोगोंको देभ ।

यथानिकायं सर्वभूतेषु गूढम् ।

विश्वस्यैकं पस्विच्छितारभीशं तं ज्ञात्वाभूता भवन्ति ॥

पूर्वोक्तं श्रुव-समुदायरूपं जगत्के परे (और) डिरएयगर्भरूपं ब्रह्मासे

भी श्रेष्ठ, समस्त प्राणियोंमें उनके शरीरोंके अनुरूप डोकर छिपे

डुअे (और) सम्पूर्ण विश्वको सब ओरसे घेरे डुअे उस मडान् सर्वत्र व्यापक

अेकमात्र देव परमेश्वरको जनकर (ज्ञानीजन) अमर डो जाते डैं ।

सर्वाननशिशोऒीवः सर्वभूतगुडाशयः ।

सर्वव्यापी स भगवांस्तस्मात् सर्वगतः शिवः ॥

वड भगवान सब ओर मुभ, सिर और ग्रीवावाला डै । समस्त प्राणियोंके

डृदयरूप गुडामें निवास करता डै (और) सर्वव्यापी डै, ँसलिये वड

कल्याणस्वरूप परमेश्वर सब जगड पडुंया डुआ डै ।

मडान प्रभुवें पुरुषः सत्त्वस्यैष प्रवर्तकः ।

सुनिर्मलामिमां प्राप्तिमीशानो ज्योतिरव्ययः ॥

निश्रय डी यड मडान समर्थ, सनपर शासन करनेवाला, अविनाशी

(अेवं) प्रकाशस्वरूप परमपुरुष पुरुषोत्तम अपनी प्राप्तिरूप ँस

अत्यन्त निर्मल लाभको ओर अन्तःकरणको प्रेरित करनेवाला डै ।

पुरुष अेवेडूं सर्वं यदभूतं यय्य भव्यम् ।

उतामृतत्वस्येशानो यदन्नेनातिरोडति ॥

जो अबसे पडले डो युका डै, जो भविष्यमें डोनेवाला डै और जो भाध

पदार्थासे ँस समय बढः रडा डै, यड समस्त जगत् परम पुरुष

परमात्मा डी डै और (वडी) अमृतस्वरूप भोक्षका स्वामी डै ।

सर्वतः पाणिपादं तत् सर्वतोऽक्षिशिशोमुभम् ।

सर्वतः श्रुतिमल्लोके सर्वमावृत्य तिष्ठति ॥

वड परम पुरुष परमात्मा सब जगड डाय-पैरवाला, सब जगड

आँभ, सिर और मुभवाला (तथा) सब जगड डानोंवाला डै, (वडी)

ब्रह्माण्डमें सबको सब ओरसे घेरकर स्थित डै ।

सर्वेन्द्रियगुणाभासं सर्वेन्द्रियविवर्जितम् ।

સર્વસ્ય પ્રભુમીશાનં સર્વસ્ય શરણં બૃહત્ ॥

(જો પરમ પુરુષ પરમાત્મા) સમસ્ત ઇન્દ્રિયોંસે રહિત હોનેપર ભી સમસ્ત ઇન્દ્રિયોંકે વિષયોંકો જાનનેવાલા હૈ (તથા) સબકા સ્વામી, સબકા શાસક (ઔર) સબસે બડ્ા આશ્રય હૈ ।

અપાણિપાદો જવનો ગ્રહીતા પશ્યત્યયક્ષુઃ સ શૃણોત્યકર્ણઃ ।
સ વેત્તિ વેદ્યં ન ચ તસ્યાસ્તિ વેત્તા તમાહુરગ્રયં પુરુષં મહાન્તમ્ ॥

વહ પરમાત્મા હાથ-પૈરોંસે રહિત હોકર ભી સમસ્ત વસ્તુઓંકો ગ્રહણ કરનેવાલા (તથા) વેગપૂર્વક સર્વત્ર ગમન કરનેવાલા હૈ, આંખોંકે બિના હી વહ સબ કુછ દેખતા હૈ (ઔર) કાનોંકે બિના હી સબ કુછ સુનતા હૈ, વહ જો કુછ ભી જાનનેમેં આનેવાલી વસ્તુઓં હૈ ઉન સબકો જાનતા હૈ પરંતુ ઉસકો જાનનેવાલા (કોઈ) નહીં હૈ, (જ્ઞાની પુરુષ) ઉસે મહાન આદિ પુરુષ કહતે હૈ ।

અણોરણીયાન્ મહતો મહીયા-
નાત્મા ગુહ્યાં નિહિતોડસ્ય જન્તોઃ ।
તમક્રતું પશ્યતિ વીતશોકો
ધાતુઃ પ્રસાદાન્મહિમાનમીશમ્ ॥

(વહ) સૂક્ષ્મસે ભી અતિ સૂક્ષ્મ (તથા) બડ્ેસે ભી બહુત બડ્ેા પરમાત્મા ઇસ જીવકી હૃદયરૂપ ગુહ્યાં છિપા હુઆ હૈ, સબકી રચના કરનેવાલે પરમેશ્વરકો કૃપાસે (જો મનુષ્ય) ઉસ સંકલ્પરહિત પરમેશ્વરકો (ઔર) ઉસકી મહિમાકો દેખ લેતા હૈ (વહ) સબ પ્રકારકે દુઃખોંસે રહિત (હો જાતા હૈ) ।

માયાં તુ પ્રકૃતિં વિદ્યાન્માયિનં તુ મહેશ્વરમ્ ।
તસ્યાવયવભૂતૈસ્તુ વ્યામં સર્વમિદં જગત્ ॥

માયા તો પ્રકૃતિકો સમજના ચાહિયે ઔર માયાપતિ મહેશ્વરકો સમજના ચાહિયે, ઉસીકે અંગભૂત કારણ-કાર્ય-સમુદાયસે યહ સમ્પૂર્ણ જગત્ વ્યાપ હો રહા હૈ ।

યો યોનિં યોનિમથિતિષ્ટત્યેકો
યસ્મિન્નિદં સં ચ વિ ચૈતિ સર્વમ્ ।
તમીશાનં વરદં દેવમીજ્યં

निरायेमां शान्तिमत्यन्तमेति ॥

जे अकेला डी प्रत्येक योनिका अधिष्ठाता डो रडा डै, जिसमें यड समस्त जगत् प्रलयकालमें विलीन डो जाता डै और सृष्टिकालमें विविध रूडोमें प्रकट डी डो जाता डै, उस सर्वनियन्ता वरदायक स्तुति करनेयोग्य परमदेव परमेश्वरको तत्त्वसे जानकर (मनुष्य) निरन्तर बनी रहनेवाली ँस (मुक्तिरूप) परम शान्तिको प्राप्त डो जाता डै ।

यो देवानां प्रभवश्चोद्भवश्च

विश्वाधिपो रुद्रो महर्षिः ।

डिरण्यगर्भं पश्यत जायमानं

स नो बुद्ध्या शुभया संयुनक्तु ॥

जे रुद्र ँन्द्रादि देवताओंको उत्पन्न करनेवाला और बढ्ानेवाला डै तथा (जे) सबका अधिपति (और) महान ज्ञानी (सर्वज्ञ) डै (जिसने सबसे पडले) उत्पन्न डुअे डिरण्यगर्भको देभा था, वड परमदेव परमेश्वर डमलोगोंको शुभ बुद्धिसे संयुक्त करे ।

सूक्ष्मातिसूक्ष्मं डलिलस्य मध्ये

विश्वस्य स्रष्टारमनेकरूपम् ।

विश्वस्यैकं पस्वितारं

ज्ञात्वा शिवं शान्तिमत्यन्तमेति ॥

(जे) सूक्ष्मसे डी अत्यन्त सूक्ष्म डृद्यगुडारूप गुड्यस्थानके डीतर स्थित, अपिल विश्वको रचना करनेवाला, अनेक रूप धारण करनेवाला (तथा) समस्त जगतको सब ओरसे घेर रभनेवाला डै (उस) अेक (अद्वितीय) कल्याणस्वरूप मडेश्वरको जानकर (मनुष्य) सदा रहनेवाली शान्तिको प्राप्त डोता डै ।

धृतात् परं मण्डमिवातिसूक्ष्मं

ज्ञात्वा शिवं सर्वभूतेषु गुडम् ।

विश्वस्यैकं पस्वितारं

ज्ञात्वा देवं मुख्यते सर्वपाशैः ॥

कल्याणस्वरूप अेक (अद्वितीय) परमदेवको मङ्गनके डीपर रहनेवाले सारभागकी भाँति अत्यन्त सूक्ष्म (और) समस्त प्राणियोंमें छिपा डुआ जानकर (तथा) समस्त जगतूको सब ओरसे घेरकर स्थित डुआ जानकर

(मनुष्य) समस्त बन्धनोंसे छूट जाता है ।

यदातमस्तन्न दिवा न रात्रि-

र्न सन्न यासञ्छिव अेव केवलः ।

तदक्षरं तत्सवितुर्वरेण्यं

प्रज्ञा य तस्मात् प्रसृता पुराणी ॥

जब अज्ञानमय अन्धकारका सर्वथा अभाव हो जाता है, उस समय (अनुभवमें आनेवाला तत्त्व) न दिन है न रात है, न सत् है और न असत् है, अेकमात्र विशुद्ध कल्याणमय शिव ही है वल सर्वथा अविनाशी है, वल सूर्याभिमानी देवताका भी उपास्थ है तथा उसीसे (यल) पुराना ज्ञान हैला है ।

भावग्राह्यमनीडाभ्यं भावाभावकरं शिवम् ।

कलासर्गकरं देवं ये विदुस्ते जलुस्तनुम् ॥

श्रद्धा और भक्तिके भावसे प्राप्त होनेयोग्य, आश्रयरहित कले जानेवाले (तथा) जगतूकी उत्पत्ति और संडार करनेवाले, कल्याणस्वरूप (तथा) सोलल कलाओंकी रचना करनेवाले परमदेव परमेश्वरको जो साधक जान लेते हैं, वे शरीरको (सटाके लिये) त्याग देते हैं-जन्म-मृत्युके चक्करसे छूट जाते हैं ।

Proofread by Ganesh Kandu kanduganesh at gmail.com

Shivamahima and Stuti

pdf was typeset on December 17, 2022

Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

